

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การใช้สิทธิแรงงานของลูกจ้าง ในสถานประกอบกิจการประเภทการผลิตในจังหวัดขอนแก่น 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิแรงงานของลูกจ้าง ในสถานประกอบกิจการประเภทการผลิตในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ลูกจ้างจำนวน 221 คนที่ทำงานในสถานประกอบกิจการประเภทการผลิตจำนวน 20 แห่ง ในจังหวัดขอนแก่น ที่สุ่มมาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น 2 ขั้นตอน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณและใช้แนวทางการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วย การวิเคราะห์ระดับตัวแปรเดียวใช้สถิติพรรณนา การวิเคราะห์ระดับสองตัวแปรใช้สถิติไค-สแควร์ และการวิเคราะห์ระดับหลายตัวแปรใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.6 เคยใช้สิทธิแรงงานในระดับมาก แต่ยังมีลูกจ้างอยู่มากถึงร้อยละ 24.4 ที่เคยใช้สิทธิแรงงานในระดับปานกลางและน้อย โดยลูกจ้างเคยใช้สิทธิแรงงานมากที่สุดในด้านการประกันสังคมและการรักษาพยาบาล รองลงมาคือด้านการหยุดพักผ่อน และด้านค่าจ้างที่เป็นธรรม ในขณะที่สิทธิแรงงานด้านเงินทดแทนหรือเงินชดเชย มีลูกจ้างเคยใช้สิทธิแรงงานเพียงร้อยละ 54.2 และสิทธิแรงงานด้านการยื่นคำร้องให้รัฐช่วยเหลือไม่มีลูกจ้างใช้สิทธิแรงงานเลย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิแรงงานของลูกจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านลูกจ้าง คือ การรับรู้ความเดือดร้อนจากการทำงาน ($b = -2.130$) ความรู้เรื่องสิทธิแรงงาน ($b = 1.350$) การได้รับสนับสนุนทางสังคม ($b = 0.433$) การเป็นลูกจ้างรายเดือน ($b = 6.193$) และปัจจัยด้านสถานประกอบกิจการ คือ ร้อยละของผู้ประกันตน ($b = 0.395$) และ การเป็นสถานประกอบกิจการขนาดกลาง ($b = 9.892$) ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาศึกษา สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามคือการใช้สิทธิแรงงาน ได้ร้อยละ 66.0 ($R^2 = 0.660$)

The objectives of this research were: 1) to study labour rights exercise of employees in production firms in Khon Kaen province, 2) to study the influential factors of labour rights exercise of the employees in production firms in Khon Kaen province. The research methodologies used in this research were quantitative and qualitative. The samples consisted of 221 employees working in 20 production firms in Khon Kaen province, selected by two-stage stratified random sampling technique. The questionnaires were used as tools for quantitative part and interview guide for qualitative one. Quantitative data analyzing was conducted by univariate analyzing using Descriptive statistics; bivariate analyzing using Chi-square and multivariate analyzing using Multiple regression analysis. Qualitative data analyzing was conducted by content analysis.

The research findings are: the majority 75.6% of employees used to exercise labour rights at high level while 24.4% exercised at lower and moderate level. The aspects most exercised were social security insurance and health care, follow by vacation leave and fair payment, while labour rights for compensation was exercised just by 54.2% and the aspect for appealing state assistance had never been exercised.

There are six factors influencing labour rights exercise statistically significant at 0.05: employee aspects as of perception on working suffering ($b = -2.130$), knowledge on labour rights ($b = 1.350$), obtaining social support ($b = 0.433$), monthly employees ($b = 6.193$), production firm aspects as of percentage of the social security fund members ($b = 0.395$), medium size firms ($b = 9.892$). So, all of independent variables can explain varying of labour rights exercise at 66.0% ($R^2 = 0.660$).